

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: nezl. **T. G. B.**, zastoupen Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Ostrava, Stodolní 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2014, č. j. OAM-113/ZA-HA18-HA08-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 2. 2015, č. j. 62 Az 10/2014 – 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Faridu Alizeyovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4114 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 2. 2015, č. j. 62 Az 10/2014 – 29, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2014, č. j. OAM-113/ZA-HA18-HA08-2014, kterým nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o azylu“.

Krajský soud ve svém rozhodnutí shrnul důvody, pro které došlo k zamítnutí stěžovatelovy žádosti, přičemž dospěl k závěru, že správní řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, netrpí vytýkanými vadami a napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu. Krajský soud uvedl, že jakkoli je smyslem práva azylu poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu jakoukoliv, nýbrž jen z důvodů, které jsou poměrně úzce vymezeny zákonem. Žádný z uvedených důvodů však stěžovatel netvrdil. Zákonná zástupkyně nezletilého stěžovatele v žádosti o mezinárodní ochranu uvedla jako důvod pouze zajištění zdravotního pojištění

pro stěžovatele, protože momentálně nemá možnost vyřizovat pro stěžovatele jiný druh pobytu, přičemž výslovně též uvedla, že v případě návratu do vlasti se ničeho neobává, pouze že s možností návratu nepočítá. Za uvedené situace krajský soud vyhodnotil žalobu jako nedůvodnou, a to i stran tvrzeného porušení blíže nerozvedeného čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.).

Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), písm. b) a písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“.

Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že se soud nedostatečně vypořádal s právní otázkou objektivní existence důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Poukazuje též na to, že se soud zabýval toliko obecnou rovinou zásad správního řízení, přičemž opomenul jejich konkretizaci k danému případu proto, že ani žaloba tuto konkretizaci neobsahovala. Stěžovatel se domnívá, že soud je ze své úřední činnosti seznámen s aplikací zákona o azylu a s jeho vazbou na zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a mezinárodní smlouvy. Opomenutí jejich aplikace měl soud shledat chybným.

V doplnění kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem ustanoveným zástupcem stěžovatel uvádí, že se soud řádně nevypořádal se všemi skutečnostmi, které jsou jednak součástí spisového materiálu a jednak vyšly najevo v řízení před soudem. Dle stěžovatele žalovaný nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad s požadavky uvedenými v § 2, § 3 a § 4 odst. 1 správního řádu a § 50 odst. 4 stejného zákona, a nesprávně tedy posoudil stěžovatelovu žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný neuvedl dostatečné důvody, podklady a úvahy, kterými se řídil, a ani neuvedl, jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníka řízení a s jeho vyjádřením k podkladům rozhodnutí, jak to ukládá § 68 odst. 3 správního řádu.

Stěžovatel se dále domnívá, že správní orgán, a potažmo také krajský soud, přezkoumával toliko důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany, přičemž žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí omezil pouze na obecná a ničím nepodložená konstatování. Stěžovatel se domnívá, že splňuje minimálně podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatel tedy vytýká žalovanému, že se zabýval jenom důvody, které uvedla stěžovatelova zákonná zástupkyně, tj. zejména zdravotním pojištěním stěžovatele v ČR. V této souvislosti dle stěžovatele žalovaný nemohl s jistotou dospět k závěru, že země původu patří k bezpečným zemím. Žalovaný navíc vycházel ze starších zpráv o zemi původu z let 2012 a 2013, ačkoli rozhodoval v roce 2014. Stěžovatel zdůrazňuje, že v zemi jeho původu nejsou dodržována lidská práva. Stěžovatel dále vytýká krajskému soudu, že se řádným způsobem nevypořádal s důvody, které byly zákonnou zástupkyní stěžovatele uvedeny jako důvody pro udělení mezinárodní ochrany, a to že stěžovatelův otec má v ČR udělen trvalý pobyt a jeho matka o trvalý pobyt rovněž požádala. Pokud žalovaný uvedl, že stěžovatel má svoji situaci řešit prostřednictvím zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), považuje stěžovatel toto tvrzení za rozporné s čl. 3 odst. 2 a 3 odst. 4 Úmluvy o

pokračování

právech dítěte, dle kterých mají státy dítěti zajistit takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho. Žalovaný tuto skutečnost vůbec nerespektoval, stejně jako krajský soud. Neudělení mezinárodní ochrany by navíc znamenalo porušení čl. 7 Úmluvy o právech dítěte, neboť by mohlo pro stěžovatele představovat odloučení minimálně od jeho otce.

Na základě uvedeného navrhuje stěžovatel rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k podané kasační stížnosti předesílá, že trvá na tom, že u stěžovatele neexistují důvody pro udělení kterékoli z forem mezinárodní ochrany, přičemž odkazuje na své rozhodnutí i na rozsudek krajského soudu, s jehož odůvodněním se zcela ztotožňuje. Navrhuje proto kasační stížnost pro její nedůvodnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti zastoupen ustanoveným advokátem. V daném případě je tak kasační stížnost přípustná. Nejsou však přípustné všechny uplatněné kasační námitky. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. se kasační stížnost nemůže přípustně opírat o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. V daném případě se jedná o námitky směřující proti porušení čl. 3 odst. 2 a odst. 4 a čl. 7 Úmluvy o právech dítěte a proti porušení § 4 odst. 1, § 50 a 68 odst. 3 správního řádu, které stěžovatel prvně uplatnil až v kasační stížnosti, ačkoli mu nic nebránilo tyto námitky uplatnit již v řízení před krajským soudem. Tyto námitky stěžovatel navíc uplatnil pouze v obecné rovně parafrázováním znění předmětných ustanovení, bez jejich náležité konkretizace. S ohledem na uvedené se nelze v kasačním řízení těmito námitkami věcně zabývat.

Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla podána ve věci mezinárodní ochrany, musel Nejvyšší správní soud rovněž posoudit, zda je podaná kasační stížnost přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Vycházel přitom z precedentního usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Z hlediska výše uvedeného Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že v daném případě kasační stížnost neobsahuje žádné tvrzení, z něhož by bylo možné dovodit, v čem stěžovatel spatřuje přijatelnost své kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud pak z úřední povinnosti nenalezl žádnou zásadní právní otázku, k níž by byl nucen se vyjádřit v rámci sjednocování výkladu právních předpisů a rozhodovací činnosti krajských soudů. Krajský soud rozhodl v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Pokud pak stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, kterou odůvodnil tím, že se krajský soud dostatečně nevypořádal s důvody, které byly zákonnou zástupkyní stěžovatele uvedeny jako důvody pro udělení mezinárodní ochrany (trvalý pobyt otce, žádost matky), resp. s některými dalšími skutečnostmi plynoucími z průběhu řízení, tuto Nejvyšší správní soud neshledal. Ohledně nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí pro nedostatek důvodů Nejvyšší správní soud odkazuje na své rozhodnutí ze dne 23. 12. 2005, č. j. 4 As 13/2004, podle kterého *„[r]ozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], ztotožní-li se sice krajský soud se závěry správního orgánu a označí-li je za správné, nevypořádá se ale s věcnými či právními námitkami v žalobě uplatněnými proti takovým závěrům.“* Nejvyšší správní soud zjistil, že v projednávané věci se krajský soud se všemi námitkami uplatněnými v žalobě dostatečně a řádně vypořádal a stěžovatelova tvrzení jsou tak pouze účelová. Stěžovatel totiž v žalobě pouze obecně, bez jakékoli konkretizace nebo rozvedení, namítal porušení § 2 odst. 1, § 2 odst. 4 a § 3 správního řádu, dále §§ 12-14b zákona o azylu a čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Doplnění žaloby bylo krajskému soudu doručeno až po lhůtě k podání žaloby podle § 32 odst. 1 zákona o azylu, a tedy nově uplatněné námitky nebyly přípustné (ohledně koncentrační zásady ve správním soudnictví srov. rozsudek ze dne 16. 3. 2005, č. j. 1 Azs 106/2004 - 55). Je-li žalobní argumentace uplatněna toliko v rovině obecné, může se soud přezkumu napadeného rozhodnutí věnovat taktéž pouze ve stejné míře obecnosti. Tento názor ostatně zastává i konstantní judikatura zdejšího soudu – například z rozsudku ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54, se podává, že *„[p]ro řízení o přezkoumání správního rozhodnutí soudem platí dispoziční zásada [§ 71 odst. 1 písm. d) a § 75 odst. 2 věta první s. ř. s.], a proto obsah a kvalita žaloby v podstatě předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu.“* Z tohoto pohledu se tedy vypořádání zmiňovaných žalobních námitek krajským soudem jeví zdejšímu soudu jako zcela odpovídající. Krajský soud se však zabýval rovněž spornými námitkami, protože je považoval za rozšíření žalobních bodů ohledně porušení ustanovení zákona o azylu a čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, přičemž dostatečně odůvodnil, proč je shledal nedůvodnými. Pouhý nesouhlas stěžovatele se závěry krajského soudu neznámá, že se krajský soud se žalobními námitkami nevypořádal, a nezpůsobuje tudíž nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí (viz např. rozsudek ze dne 16. 7. 2009, č. j. 9 As 79/2008 - 55).

Stěžovatel dále vytýká žalovanému, že se zabýval pouze důvody pro neudělení mezinárodní ochrany, že neposuzoval, zda je země původu stěžovatele bezpečnou zemí, a že se tedy zabýval toliko důvody tvrzenými zákonnou zástupkyní stěžovatele. Namítá tak kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V průběhu azylového řízení zákonná zástupkyně stěžovatele opakovaně uvedla, že za nezletilého stěžovatele požádala o azyl pouze proto, že v předmětné době neměla možnost vyřizovat jiný druh pobytu a nezletilý

pokračování

nebyl zdravotně pojištěn. K otázce obav před možným návratem do vlasti uvedla pouze to, že s ním nepočítá. Při jednání před krajským soudem tuto svoji argumentaci zopakovala.

K tomu zdejší soud uvádí, že otázkou povinnosti tvrzení azylově relevantních důvodů v řízení o udělení mezinárodní ochrany se v minulosti zabýval již mnohokrát. Dospěl přitom k závěru, že „*uvede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu*“ (rozsudek NSS ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 – 89, publ. pod č. 1095/2007 Sb. NSS). Současně však platí, že „*[p]okud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory*“ (viz rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 – 79, potvrzeno NSS). Žadatel o azyl musí uvést skutečnosti a důvody, pro které o azyl žádá, již ve správním řízení. „*Správní orgán tak není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neurádkované*“ (viz rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42). Ze stejných důvodů pak nemůže být akceptována ani námitka ohledně neaktuálních podkladů o zemi původu, resp. ohledně jejího posouzení jako bezpečné země. Jak již bylo uvedeno např. v rozsudku ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 53/2003 - 36, „*[n]ámitka, jejíž podstatou je poukaz na porušování lidských práv v zemi původu, zpochybňující informace podané ministerstvem zahraničí (...) o stavu hospodářství v zemi žadatele o azyl, nepředstavuje okolnost, která by měla být v řízení vzata v úvahu a není ani právně významná pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu, neboť podstatnou se jeví konkrétní situace žadatele o azyl a důvody, pro které o něj žádá*“ (potvrzeno NSS). V azylovém řízení však stěžovatel prostřednictvím své zákonné zástupkyně žádné skutečnosti týkající se bezpečnosti v zemi původu netvrdil.

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že pokud stěžovatel žádá o udělení mezinárodní ochrany, musí především platně tvrdit zákonné důvody, které její udělení odůvodňují. Pokud ve správním řízení stěžovatel (prostřednictvím své zákonné zástupkyně) výslovně uvedl, že jediným důvodem jeho žádosti je momentální nemožnost zajištění jiného druhu pobytu a neexistence zdravotního pojištění, nelze přičítat k tíži správního orgánu, pokud jeho žádost zamítl. Soukromé pohnutky tohoto charakteru nesplňují podmínky zákona o azylu (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2005, č. j. 2 Azs 216/2004 - 60).

Zdejší soud se v minulosti zabýval rovněž otázkou legalizace pobytu prostřednictvím azylového řízení. Přestože se může jednat o důvod pochopitelný (soužití s manželem nebo s jinými rodinnými příslušníky), nejedná se o důvod natolik závažný a naléhavý, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být

vnímán jako azylově relevantní (viz k tomu rozsudek NSS ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60; obdobně též rozsudek NSS ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69). Zákonná zástupkyně stěžovatele v azylovém řízení navíc uvedla, že ačkoli žije ve společné domácnosti s přítelem (otcem stěžovatele), o stěžovatele pečuje pouze ona. Proto ani odloučení od otce za takových okolností není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud stěžovatele upozorňuje, ostatně stejně jako žalovaný, na možnost legalizovat jeho pobytový status prostřednictvím zákona o pobytu cizinců [§ 66 písm. d)].

S ohledem na výše uvedené tak lze uzavřít, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností zdejší soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Pro úplnost zdejší soud k námitce stěžovatele týkající se porušení mezinárodních závazků ČR, konkrétně práv plynoucích z Úmluvy o právech dítěte v případě jeho návratu do země původu uvádí, že jde rovněž o skutečnost, kterou nikterak v řízení před žalovaným nenamítal, proto zdejší soud odkazuje na argumentaci učiněnou shora.

Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že neshledal přijatelnost kasační stížnosti a ani z úřední povinnosti pak nenalezl žádnou zásadní právní otázku, k níž by byl nucen se vyjádřit v rámci sjednocování výkladu právních předpisů a rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podmínky přijatelnosti v daném případě nejsou splněny a kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Nejvyšší správní soud poznamenává, že pro řízení o kasační stížnosti byl stěžovateli usnesením ze dne 23. 3. 2015, č. j. 2 Azs 54/2015 – 21, ustanoven zástupce z řad advokátů, Mgr. Farid Alizey. Ustanovenému zástupci stěžovatele náleží v souladu s § 11 písm. a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby učiněný v řízení o kasační stížnosti ve výši 3100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Předmětná částka se zvyšuje o částku DPH ve výši 714 Kč, neboť ustanovený advokát je plátcem DPH. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 4114 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. června 2015

pokračování

2 Azs 54/2015 - 46

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu